

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniuersæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Virtvtes Theologicæ. Libro Triplici Fidei, Spei, & Charitatis materias expono

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

Cap. 1. De Excommunicatione essentia, ac diuisione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80695](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80695)

R. P. ANTONII
DE ESCOBAR
ET MENDOZA,
VALLISOLETANI

Societatis IESV,

VNIVERSÆ THEOLOGIÆ
MORALIS RECEPTIORES SINE LITE
Sententiæ, Dubiæque Disquisitiones.

CENSURÆ ECCLESIASTICÆ.

LIBER L.

EXCOMMUNICATIO.

QVI, Volumine primo de Censuris in communi disse-
rui, de iisdem in particulari disputationem exero. In pri-
mis autem de Excommunicatione Tractatum instituo.
Ubi de eius essentiâ, ac diuisione, de eius causis, et effectibus, illis-
que absolutione pacificus primùm, mox pugnax scribo. Demum ex-
communicationum omnium particularium Catalogum recensco.

SECTIO PRIMA.

De Excommunicatione Receptiores sine lite Sententiæ.

CAPVT I.

De Excommunicationis essentiâ, ac di-
uisione.

ma, idest, executio, maledictio, & separatio ab nominibus
aliis, Anathema maratha, idest, Excommunicatio. Excommu-
nicatio maior lata sententiâ, usque ad aduentum Do. nicatio in
mini. Mucro Episcopi, seu spiritualis gladius, iure appel-
latur. Mors, qua excommunicatus spirituali vi-
ta priuatur. Et Nervis Ecclesiastica disciplina.
Omnes sic.

Est autem Censura Ecclesiastica, qua homo Eius defi-
baptizatus priuatur aliquibus bonis communi- nitio.

R. bus

MULTIS nominibus in Iure Excommuni-
catio assolet appellari. Dicitur Anathe-
Escob. & Mend. Theol. Moral. Tom. VI.

bus, nempe fidelium consortio, Sacramentorum participatione, & communibus Ecclesiae suffragiis. Vnde Excommunicatio idem est, ac Extra Communione.

³ Quae quidem triplex esse potest. Prima est spiritualis mere interna, nempe communicatio in gratia, & charitate, per quam sibi inuicem fideles communicant. Secunda est mere civilis, ut confabulatio, salutatio mutua, communis mensa. Tertia est partim externa, ut participatio Sacramentorum, usus Sacrificii, & communio in aliis Officiis, ac rebus Sacris: partim interna, & mixta, ut participatio suffragiorum Ecclesiae, orationum communium applicatio, ad impetrandum à Deo aliquod beneficium. Porro Excommunicatio per se loquendo hominem prima illa communione non priuat, quia excommunicatus potest esse in gratia; sed per accidens, quatenus supponit, huiusmodi communionem esse sublatam. Priuat autem secunda, ac tertia. Tolet. l. 2. c. 4. Nauar. sum. c. 27. n. 1. Valen. tom. 4. d. 7. q. 17. p. 1. Bonac. de Censur. d. 2. q. 1. n. 2. Fill. tr. 12. n. 3. & 4.

⁴ Excommunicatio diuiditur in Maiorem, ac Minorem. Maior tribus illis bonis, scilicet participatione Sacramentorum, consortio fidelium, & suffragiis Ecclesiae priuat. Minor vero vno tantum bono, nempe Sacramentorum participatione. Maior non incurritur nisi ob mortale peccatum. Minor aliquando ob veniale. Porro in iure excommunicationis nomine simpliciter, Maior intelligitur, quae absolute dicitur excommunicatio. Quia verba absolute prolata in sua significatione simpliciter accipiuntur. cap. pen. de sent. excom. Tolet. l. 1. c. 5. n. 1. Conin. disp. 14. dub. 1. num. 5. Couarr. cap. Alma mater, p. 1. §. 8. n. 5.

⁵ Alia est à iure, alia ab homine. A iure est, quae per aliquem Canonem, statutum, vel constitutionem fulminatur. Ab homine, quae per aliquem Iudicem fertur. Vtraque vero vel est lata sententia, vel ferenda; id est, aut ipso iure seu facto incurritur absque ullius sententiae expectatione; aut est tantum cōminatoria, quae non statim ligat, sed desideratur sententia, per quam est fulminanda. Et quidem Excommunicatio tunc est lata sententiae, quando verbum praeteriti apponitur, v. gr. *Sis excommunicatus*. Pro excommunicato habeatur ipso iure, ipso facto. Cōminatoria erit, si adhibeatur aliquod verbum futuri, v. g. *Excommunicetur*, vel *sub pena excommunicationis*. Tolet. l. 1. c. 5. n. 3. & 4. Filliuc. tr. 12. n. 9.

⁶ Excommunicatio ab homine differt ab ea, quae est à iure: nam iuris excommunicatio semper est generalis, & determinatè fertur contra agentes, vel non agentes hoc, vel illud; quae autem est ab homine, aliquando est generalis, aliquando particularis contra determinatam personam. Lata ab homine cessat Iudicis vita cessante, vel quando ab officio remouetur, ita ut de nouo contrahentes non ligentur; lata autem à iure durat etiam mortuo Conditor, quandiu ius ipsum perseverat. Praeterea quando fertur à Canone, vel statuto pro futuris culpis ligat delinquentes intra territorium legislatoris, quamuis tempore legis lata, seu delicti subacti non essent respectu originis, vel domicilii; at sententia hominis comprehendit illos tantum qui tempore sententiae, sub Iudicis eam pro-

nunciantis iurisdictione continebantur, illique erant subditi. Quia sententia sumit vires incontinenti in eum, contra quem fertur; lex autem eum semper loquatur, obligat etiam eos, qui venturis temporibus subditi sunt futuri. Cap. *Et animarum*, §. *statuto*, de consuet. lib. 6. Nauar. sum. cap. 27. n. 2. Tolet. l. 1. cap. 5. num. 6. Syluest. verb. *Excommunicatio*, 2. n. 10. Bonac. de Censur. d. 2. q. 1. n. 4.

CAPVT II.

De excommunicationis causis.

⁷ A VSA efficiens Excommunicationis maioris est homo Ecclesiasticus, qui habet iurisdictionis potestatem fori exterioris ordinariae vel delegatam non impeditam, siue ferat illam media lege, quae dicitur excommunicatio à iure: siue media sententia, quae dicitur ab homine. Vnde excommunicare potest Papa, Concilium Generale, vel Prouinciale, Episcopi, Capitulum sede vacante, Abbates, Generales, Ordinum, Prouinciales, Guardiani, Priores, Rectores, & quicumque Superiores habentes iurisdictionem Ecclesiasticam in exteriori foro. Deduxerim, seminam, laici autem, nec simplices Sacerdotes, quamuis Curatus sit, excommunicare non possent, nisi ex Summi Praesulis dispensatione, vel ex legitime praescripta consuetudine. Quia hi omnes iurisdictionem exteriorem non habent. Papa, & Concilium Generale possunt in quacumque Diocesi existant, per statutum, vel sententiam excommunicare. At Episcopus in Diocesi aliena non potest, nec subditos suos, nisi petita à proprio Dioecetano licentia. Papa, & Concilium Generale quoscumque cuiusvis Diocesis potest excommunicare, at Praelati reliqui non nisi suos subditos. Aliquando tamen possunt excommunicare non subditos, nempe quando ratione delicti commissi in eorum territorio, vel ratione contractus ibidem initi, vel ratione rei ibi sitae, ad eorum iurisdictionem aliquo modo pertinent. Nauar. sum. c. 27. n. 46. Sayr. de Censur. l. 1. cap. 5. Suar. de Censur. d. 2. sect. 2. n. 1. & 2. Reginal. l. 9. n. 115. Tolet. l. 1. c. 6. Fill. tr. 12. n. 10. Bonac. de Censur. d. 1. q. 1. p. 2.

Causa materialis est duplex proxima, ac remotior. Proxima est peccatum mortale propriè externum, nec sufficit internum, quod ita mente lateat, ut agnosci nisi per reuelationem non valeat. Quia Ecclesia de mere internis non iudicat, nisi indirectè. Potest autè Ecclesia praecipere, vel prohibere internum actum, non secundum se, & directè, sed per ordinem ad actum externum, quem informat, vel qui nequit sine actu interno subsistere. Tolet. l. 1. c. 8. Sua. d. 4. sect. 2. Sayr. l. 9. c. 9. Col. n. d. 13. du. 8. Manu. sum. p. 1. c. 67. Fill. tr. 11. n. 138. & 162.

Ad contrahendam excommunicationem non sufficit peccatum praeteritum, nisi ad sit contumacia, nempe quando admonitus quis, ut à piaculo desistat, id renuit agere. Vnde si paratus sit corrigi ob quodcumque enorme flagitium praeteritum excommunicari non debet. Quando vero fulminatur